



ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๑๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบ
เกษตรพันธสัญญา พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวข้างต้น

เนื่องจากในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
พ.ศ. คณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้บางประการ
และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐
ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นด้วยกับข้อสังเกต นั้น

จึงส่งข้อสังเกตดังกล่าวมาตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๒ วรรคสอง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)

ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักการประชุม

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๔๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๔๘

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ.

คณะกรรมการการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. แล้ว เห็นควรตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. ขอแก้ไขเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ.

“เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีการนำระบบเกษตรพันธสัญญามาใช้ในกระบวนการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรอย่างแพร่หลาย ซึ่งหากมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้มีความเป็นธรรมตามหลักสากลจะช่วยสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านรายได้ และได้รับการถ่ายทอดความรู้อันจำเป็นตลอดจนเทคโนโลยีการผลิตที่มีมาตรฐาน มีการควบคุมต้นทุนในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร มีการป้องกันความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรสามารถประกอบธุรกิจโดยได้รับผลผลิตผลที่มีคุณภาพมาตรฐานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางธุรกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีได้ต่อไป อย่างไรก็ตาม โดยที่การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญามีลักษณะผสมผสานระหว่างสัญญาจ้างทำของ สัญญาจ้างแรงงาน และสัญญาซื้อขายซึ่งมีความซับซ้อนและยุ่งยากในการวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าและต้นทุนในการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตร ส่งผลให้ในกรณีที่คู่สัญญาเป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีอำนาจต่อรองในการทำสัญญาน้อยกว่าผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีความเสี่ยงในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา สมควรที่รัฐจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

๒. การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรนำสัญญาการผลิตผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรประเภทเดียวกันไปใช้กับเกษตรกรตั้งแต่สิบรายขึ้นไปโดยไม่จำเป็นต้องทำสัญญานับเดียวเท่านั้น สามารถทำสัญญาหนึ่งฉบับต่อหนึ่งคนได้ และไม่ต้องทำในท้องที่เดียวกันหรือในเวลาเดียวกัน ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรกำหนดมาตรการในการตรวจสอบและกำกับดูแลมิให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรกระทำการแบ่งสัญญาหรือกระทำการใด ๆ ตามที่มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าสู่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ก่อนที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาจะใช้อำนาจในการประกาศว่าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีพฤติกรรมเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๑๕ จะต้องเปิดโอกาสให้คู่สัญญาที่จะถูกประกาศ มีโอกาสได้ชี้แจงและแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม

๔. ในการจัดทำเอกสารสำหรับการชี้ชวนตามมาตรา ๒๐ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรต้องจัดทำข้อมูลอันจำเป็นเพื่อใช้ในการตัดสินใจลงทุนและเข้าทำสัญญาของเกษตรกรนั้น ข้อมูลดังกล่าวให้รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้วย แต่ไม่รวมถึงข้อมูลที่มีลักษณะเป็นความลับทางการค้า และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรพิจารณารายละเอียดของเอกสารสำหรับการชี้ชวนว่าเหมาะสมและเป็นธรรมหรือไม่

๕. ในการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการกิจการเกษตรหรือข้อมูลอื่นใดของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องจัดทำและเผยแพร่ในระบบสารสนเทศ รวมทั้งสื่ออื่นให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายนั้น ให้พิจารณาดำเนินการให้มีความสะดวกแก่คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสด้วย

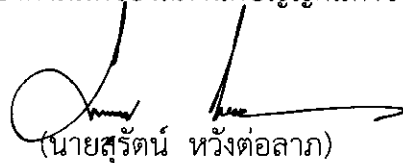
๖. ในการกำหนดรูปแบบของสัญญาตามมาตรา ๑๐ (๓) หรือมาตรา ๒๓ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาควรเน้นให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย และส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยมีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับผู้ประกอบการกิจการเกษตรได้มากขึ้น ทั้งนี้ ก่อนที่จะมีการกำหนดให้สัญญาใดต้องทำตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ควรกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบอย่างสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม โดยผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

๗. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. เป็นกฎหมายใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีการหารือร่วมกับคณะกรรมการวิสามัญให้มีการตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ และการกำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำกฎหมายลำดับรองให้มีความสอดคล้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้ส่งกรอบร่างกฎหมายลำดับรองให้คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณามอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปพิจารณาดำเนินการ อันจะทำให้เมื่อร่างพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับแล้วสามารถใช้อำนาจได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสามารถดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๘. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจงานใหม่และอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ดังนั้น รัฐบาลควรพิจารณาการสนับสนุนการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว รวมทั้งด้านอัตรากำลังและงบประมาณเพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาบรรลุวัตถุประสงค์

๙. ก่อนมีการเริ่มการผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา ผู้ประกอบการควรสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลของสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะสภาพของดินและแหล่งน้ำ ในบริเวณพื้นที่ที่ใช้ในการผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรตามที่กำหนดไว้ในสัญญา เพื่อใช้เป็นข้อมูลว่าผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในบริเวณดังกล่าวเกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิตหรือกระบวนการผลิตที่ผู้ประกอบการกำหนดไว้หรือไม่

ถูกต้องตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ



(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)

ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ